

Model odpowiedzi i schemat punktowania
Poziom rozszerzony

Nr zad.	Przewidywana odpowiedź	Pkt	Kryterium zaliczenia odpowiedzi	Uwagi
1.	F F F P P	0-2	Za prawidłowe oznaczenie zdań: trzech, czterech.....1pkt pięciu.....2pkt	
2.	C. czynny wulkanizm	0-1	Za wybór poprawnego wydarzenia.....1pkt	
3.	Wietrzenie skał	0-1	Za podanie poprawnej nazwy procesu geologicznego.....1pkt	
4.	Np.: Odległość na mapie 1,3 cm 1 cm – 0,6 km 1,3 cm – x x = 0,78 km = 780 m Różnica wysokości: 367 m n.p.m. – 300 m n.p.m. = 67 m Średnie nachylenie stoku: $\frac{67 \text{ m}}{780 \text{ m}} \times 100\% \approx 8,6\%$ Lub $\frac{67 \text{ m}}{0,78 \text{ km}} \approx 85,9\% \approx 8,6\%$	0-2	Za poprawny sposób obliczenia.....1pkt Za poprawny sposób obliczenia i poprawny wynik.....2pkt	Nie uznajemy zapisu obliczeń zawierających znak „=” w skali mianowanej. Jeśli zdający zapisze znak „=” i poprawnie obliczy wartość nachylenia stoku otrzymuje 1 pkt.
5.	Np.: Równoleżnik – 51°01’N Zwrotnik Koziorożca – 23°27’S 51°01’ + 23°27’ = 74°28’ Odległość w stopniach wynosi 74°28’	0-1	Za prawidłowe obliczenia i prawidłowy wynik.....1pkt	Za sam wynik, bez obliczeń.....0pkt

6.	<p>Np.:</p> $1 \text{ cm} - 0,6 \text{ km}$ $1 \text{ cm}^2 - 0,36 \text{ km}^2$ $36,58 \text{ cm}^2 - x$ $x = \frac{36,58 \text{ cm}^2 \times 0,36 \text{ km}^2}{1 \text{ cm}^2}$ $x = 13,1688 \text{ km}^2$ $1 \text{ cm} - 2 \text{ km}$ $1 \text{ cm}^2 - 4 \text{ km}^2$ $x - 13,1688 \text{ km}^2$ $x = \frac{13,1688 \text{ km}^2 \times 1 \text{ cm}^2}{4 \text{ km}^2}$ $x = 3,2922 \text{ cm}^2$ $x \approx 3,3 \text{ cm}^2$	0-2	<p>Za poprawny sposób obliczenia1pkt</p> <p>Za poprawny sposób obliczenia i poprawny wynik z mianem.....2pkt</p>	<p>Za sam wynik, bez obliczeń0pkt</p> <p>Uznajemy każde poprawne przybliżenie matematyczne.</p>
7.	<p>Np.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - poznanie budowy geologicznej, - zapoznanie się z gatunkami roślin występujących na tym terenie, - poznanie zwierząt żyjących w lasach Parku Krajobrazowego Chełmy, - zapoznanie się z elementami krajobrazu, - poznanie genezy ostańców skalnych, - nauczenie się zasad zachowania na terenie parku krajobrazowego. 	0-2	<p>Za sformułowanie poprawnych celów edukacyjnych: dwóch.....1pkt</p> <p>trzech.....2pkt</p>	
8.	<p>Np.:</p> <p><u>Nazwa miejscowości:</u> Pomocne</p> <p><u>Obiekty infrastruktury turystycznej:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - gospodarstwo agroturystyczne, - szlak turystyczny, - trasa rowerowa. <p><u>Nazwa miejscowości:</u> Muchów</p> <p><u>Obiekty infrastruktury turystycznej:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - noclegi, - ścieżka dydaktyczna, - szlak turystyczny. 	0-1	<p>Za wybór właściwej miejscowości leżącej w Parku Krajobrazowym Chełmy i podanie trzech obiektów infrastruktury turystycznej.....1pkt</p>	<p>Jeśli wybrano miejscowość, w której nie ma obiektów noclegowych to nie może być ona miejscem noclegu na trasie wycieczki, przynajmniej wówczas za zadanie0pkt</p>

	<p><u>Nazwa miejscowości:</u> Myślibórz</p> <p><u>Obiekty infrastruktury turystycznej:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - schronisko, - camping, - szlaki turystyczne, - ścieżka dydaktyczna. <p><u>Nazwa miejscowości:</u> Siedmica</p> <p><u>Obiekty infrastruktury turystycznej:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - gospodarstwo agroturystyczne, - szlak turystyczny, - szlak rowerowy. 			
9.	<p>Np.:</p> <p><u>Obliczenie szerokości geograficznej:</u> $\varphi = 90^{\circ} - h + 23^{\circ}27'$ $\varphi = 90^{\circ} - 38^{\circ}27' + 23^{\circ}27'$ $\varphi = 51^{\circ}33' + 23^{\circ}27'$ $\varphi = 75^{\circ}N$</p> <p><u>Obliczenie długości geograficznej:</u> $1h - 15^{\circ}$ $4 \text{ min} - 1^{\circ}$ $2h \ 16 \text{ min} - 34^{\circ}$ $\lambda = 34^{\circ}E$</p>	0-2	<p>Za poprawne obliczenia i poprawny wynik szerokości geograficznej1pkt</p> <p>Za poprawne obliczenia i poprawny wynik długości geograficznej1pkt</p>	
10.	<p>Np.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - monitoring środowiska, - kartowanie terenowe, - szkic terenowy, - obserwacje, - pomiary, - zbieranie próbek. 	0-2	<p>Za podanie poprawnych metod: dwóch.....1pkt trzech.....2pkt</p>	
11.	<p><u>Skąły osadowe okruchowe, np.:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - less - ił - glina <p><u>Skąły osadowe pochodzenia organicznego, np.:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - węgiel brunatny - kreda piszcząca - torf <p><u>Skąły osadowe pochodzenia chemicznego:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - gips - siarka 	0-2	<p>Za prawidłowe przyporządkowanie do poszczególnych grup skał: czterech, pięciu.....1pkt sześciu.....2pkt</p>	

12.	Formy krasowe: 1. ponor 2. żłobki				0-2	Za prawidłowe rozpoznanie formy: jednej.....1pkt dwóch.....2pkt	
13.	Strefa klimatyczna		Typy gleb		0-1	Za prawidłowe przyporządkowanie wszystkich typów gleb do stref klimatycznych.....1pkt	
	subpolarna		C				
	umiarkowana		B				
	zwrotnikowa		D				
		równikowa		A			
14.	Skreślone: - zawietrzny - ocieplanie - konwekcyjny - dowietrzny - maleje - 0,6°C				0-2	Za skreślenie odpowiednich sformułowań: czterech, pięciu.....1pkt sześciu.....2pkt	
15.	A		B		0-2	Za poprawne dopasowanie rzek do ustrojów: dwóch, trzech.....1pkt czterech.....2pkt	
	5		3				
	C		D				
	4		1				
16.	Proces geologiczny		Forma rzeźby		0-2	Za przyporządkowanie prawidłowych form rzeźby: czterech, pięciu.....1pkt sześciu.....2pkt	
	egzaracja		dolina U-kształtna				
	akumulacja eoliczna		wydma				
	abrazja		klif				
	korazja		grzyb skalny				
	erozja wsteczna rzeki		wodospad				
akumulacja rzeczna		delta					
17.	A		B		0-2	Za przyporządkowanie właściwych nazw do form: dwóch, trzech.....1pkt czterech.....2pkt	
	2		3				
		C					
		1					
		D					
		5					
18.	Np.: - siła wiatru, - częstotliwość (frekwencja) wiatru, - wielkość ziaren zwietrzliny, - stopień przesuszenia materiału skalnego, - rodzaj skał budujących podłoże, - klimat (najintensywniej w klimatach suchych, najslabiej w wilgotnych), - stopień pokrycia szatą roślinną.				0-2	Za wymienienie poprawnych czynników: dwóch.....1pkt trzech.....2pkt	

19.	Plutonizm	0-1	Za poprawne nazwanie opisanego procesu.....1pkt																															
20.	A. dajka B. lakkolit C. sill D. batolit	0-2	Za prawidłowe rozpoznanie i podpisanie form: dwóch, trzech.....1pkt czterech.....2pkt																															
21.	Metoda kartodiagramu	0-1	Za podanie poprawnej nazwy metody1pkt																															
22.	<u>Przyczyny, np.:</u> <ul style="list-style-type: none"> • karczowanie lasów pod rozwój rolnictwa, • pozyskiwanie drewna na potrzeby przemysłu, • wycinanie lasów pod budowę dróg, • zapotrzebowanie na opał. <u>Skutki, np.:</u> <ul style="list-style-type: none"> • zwiększona erozja gleb, • wymieranie gatunków roślin i zwierząt, • zmiany klimatyczne – spadek wilgotności, • wzrost efektu cieplarnianego. 	0-2	Za podanie poprawnych trzech przyczyn.....1pkt Za podanie poprawnych trzech skutków.....1pkt																															
23.	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="width: 15%;">Cyfra na mapie</th> <th style="width: 35%;">Nazwa państwa</th> <th style="width: 50%;">Nazwa stolicy</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>1.</td><td>Szwecja</td><td>Sztokholm</td></tr> <tr><td>2.</td><td>Finlandia</td><td>Helsinki</td></tr> <tr><td>3.</td><td>Rosja</td><td>Moskwa</td></tr> <tr><td>4.</td><td>Estonia</td><td>Tallin</td></tr> <tr><td>5.</td><td>Łotwa</td><td>Ryga</td></tr> <tr><td>6.</td><td>Litwa</td><td>Wilno</td></tr> <tr><td>7.</td><td>Polska</td><td>Warszawa</td></tr> <tr><td>8.</td><td>Niemcy</td><td>Berlin</td></tr> <tr><td>9.</td><td>Dania</td><td>Kopenhaga</td></tr> </tbody> </table>	Cyfra na mapie	Nazwa państwa	Nazwa stolicy	1.	Szwecja	Sztokholm	2.	Finlandia	Helsinki	3.	Rosja	Moskwa	4.	Estonia	Tallin	5.	Łotwa	Ryga	6.	Litwa	Wilno	7.	Polska	Warszawa	8.	Niemcy	Berlin	9.	Dania	Kopenhaga	0-2	Za prawidłowe podpisanie krajów nadbałtyckich wraz ze stolicami: siedmiu, ośmiu.....1pkt dziewięciu.....2pkt	
Cyfra na mapie	Nazwa państwa	Nazwa stolicy																																
1.	Szwecja	Sztokholm																																
2.	Finlandia	Helsinki																																
3.	Rosja	Moskwa																																
4.	Estonia	Tallin																																
5.	Łotwa	Ryga																																
6.	Litwa	Wilno																																
7.	Polska	Warszawa																																
8.	Niemcy	Berlin																																
9.	Dania	Kopenhaga																																
24.	Np.: - Pomerania - Bałtyk	0-1	Za podanie prawidłowej nazwy jednego euroregionu.....1pkt																															

25.	Np.: - zanieczyszczenie wód Bałtyku, - zagrożenie wyginięciem populacji różnych gatunków ryb, - rozwój turystyki nadbałtyckiej, - rozwój żeglugi promowej między portami państw nadbałtyckich, - duża ilość wraków statków na dnie Bałtyku zagrażających katastrofą ekologiczną.	0-2	Za podanie problemów: dwóch.....1pkt trzech.....2pkt									
26.	Np.: - ropa naftowa może zablokować dostęp światła pod wodę, co zahamuje fotosyntezę, - wyginą rośliny, - ptaki chcąc się oczyścić będą tracić osłonę tłuszczową i zamarzać, - większe zwierzęta np. walenie wyginą z głodu, bo w wodzie nie będzie pokarmu, - zwierzęta mogą gubić orientację wskutek obecności statków.	0-2	Za wypisanie właściwych zagrożeń: dwóch.....1pkt trzech.....2pkt									
27.	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%;">Skutek efektu cieplarnianego</td> <td style="width: 50%;">Przyczyna migracji</td> </tr> <tr> <td>1. Powiększanie się obszarów pustynnych.</td> <td>Emigracja z powodu braku żywności i klęsk głodu.</td> </tr> <tr> <td>2. Podnoszenie się poziomu mórz.</td> <td>Emigracja z powodu zatapiania osad ludzkich.</td> </tr> <tr> <td>3. Wysychanie bagien i torfowisk.</td> <td>Zasiedlanie terenów pobagiennych ze względu na urodzajne gleby możliwe do uprawy.</td> </tr> </table>	Skutek efektu cieplarnianego	Przyczyna migracji	1. Powiększanie się obszarów pustynnych.	Emigracja z powodu braku żywności i klęsk głodu.	2. Podnoszenie się poziomu mórz.	Emigracja z powodu zatapiania osad ludzkich.	3. Wysychanie bagien i torfowisk.	Zasiedlanie terenów pobagiennych ze względu na urodzajne gleby możliwe do uprawy.	0-2	Za podanie poprawnego skutku efektu cieplarnianego i prawidłowe wyjaśnienie jego wpływu na migracje ludności: jednego.....1pkt dwóch.....2pkt	
Skutek efektu cieplarnianego	Przyczyna migracji											
1. Powiększanie się obszarów pustynnych.	Emigracja z powodu braku żywności i klęsk głodu.											
2. Podnoszenie się poziomu mórz.	Emigracja z powodu zatapiania osad ludzkich.											
3. Wysychanie bagien i torfowisk.	Zasiedlanie terenów pobagiennych ze względu na urodzajne gleby możliwe do uprawy.											
28.	Pogłowie bydła – diagram B Pogłowie trzody chlewnej – diagram A	0-1	Za prawidłowe przyporządkowanie obu liter.....1pkt									

29.	<p>Np.:</p> <p><u>Problem 1.:</u> - współczesne piractwo. <u>Propozycja rozwiązania problemu 1.:</u> współpraca międzynarodowa w zakresie militarnej ochrony statków, na szlakach żeglugowych, gdzie najczęściej atakują piraci np. w pobliżu Somalii.</p> <p><u>Problem 2.:</u> - zanieczyszczenie wód przez wycieki ze statków i awarie tankowców. <u>Propozycja rozwiązania problemu 2.:</u> prowadzić szczegółowe kontrole międzynarodowe i nakładać wysokie kary za używanie niesprawnych i nieszczelnych statków.</p> <p><u>Problem 3.:</u> - zanieczyszczenie powietrza przez spaliny ze statków, emisja dwutlenku węgla co zwiększa efekt cieplarniany. <u>Propozycja rozwiązania problemu 3.:</u> budować statki o napędzie elektrycznym, wykorzystywać energię słoneczną.</p>	0-2	<p>Za prawidłowe sformułowanie problemu i podanie logicznej propozycji jego rozwiązania: jednego.....1pkt dwóch.....2pkt</p>									
30.	<p>Przyczyny ujemnego przyrostu naturalnego charakterystyczne dla <u>Europy Wschodniej, np.:</u> - kryzys gospodarczy, - bezrobocie, - emigracja przeważnie ludzi młodych, - stopa zgonów na stosunkowo wysokim poziomie. <u>Europy Zachodniej, np.:</u> - kryzys rodziny, - późne zawieranie małżeństw, - późne decydowanie się na macierzyństwo lub ojcostwo, - kariera zawodowa kobiet.</p>	0-2	<p>Za podanie prawidłowych przyczyn ujemnego przyrostu naturalnego: dwóch w Europie Wschodniej.....1pkt dwóch w Europie Zachodniej1pkt LUB Za podanie po jednej przyczynie dla Europy Wschodniej i Europy Zachodniej.....1pkt</p>									
31.	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 20px; text-align: center;">A</td> <td>Francja</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">B</td> <td>Polska</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">C</td> <td>Hiszpania</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">D</td> <td>Norwegia</td> </tr> </table>	A	Francja	B	Polska	C	Hiszpania	D	Norwegia	0-2	<p>Za prawidłowe przyporządkowanie państw do diagramów: dwóch, trzech.....1pkt czterech.....2pkt</p>	
A	Francja											
B	Polska											
C	Hiszpania											
D	Norwegia											

32.	<p><u>Argumenty popierające budowę obwodnicy Augustowa, np.:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - wzrost bezpieczeństwa mieszkańców miasta, - zmniejszenie hałasu, - ograniczenie spalin. <p><u>Argumenty przeciw budowie obwodnicy Augustowa, np.:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - zniszczenie naturalnej przyrody, w tym miejsc gniazdowania ptaków i stanowisk chronionych roślin, - hałas płoszący zwierzyńcę, - zanieczyszczenie środowiska, - naruszenie stosunków wodnych na jednym z najcenniejszych obszarów torfowiskowych. 	0-2	<p>Za podanie dwóch poprawnych argumentów popierających budowę obwodnicy Augustowa....1pkt</p> <p>Za podanie dwóch poprawnych argumentów przeciw budowie obwodnicy Augustowa.....1pkt</p> <p>LUB</p> <p>Za podanie jednego poprawnego argumentu popierającego budowę obwodnicy Augustowa i jednego poprawnego argumentu przeciw budowie obwodnicy Augustowa....1pkt</p>	
33.	<p><u>Obliczenie przyrostu naturalnego:</u></p> $38\,200\,000 - 1000x - 0,2$ $x = \frac{38200000 \times 0,2}{1000}$ $x = 7640$ <p><u>Obliczenie przyrostu rzeczywistego:</u></p> <p>9300 – 21000= – 11700 (ujemne saldo migracji)</p> <p>– 11 700 + 7640 = – 4060 (ujemny przyrost rzeczywisty)</p>	0–2	<p>Za poprawne obliczenie przyrostu naturalnego i poprawny wynik.....1pkt</p> <p>Za poprawne obliczenie przyrostu rzeczywistego i poprawny wynik.....2pkt</p>	
34.	<p>Bangladesz, Burundi, Indie, Kenia, Nigeria, Ruanda</p>	0-1	<p>Za wymienienie wszystkich właściwych (sześciu) państw.....1pkt</p>	
35.	<p>Np.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie powierzchni gruntów rolnych przez nawadnianie, osuszanie bagien, - zwiększenie mechanizacji rolnictwa, - racjonalne stosowanie nawozów sztucznych, środków ochrony roślin, - międzynarodowa pomoc żywnościowa, - pomoc finansowa, - edukowanie ludności w zakresie prowadzenia gospodarki rolnej 	0-2	<p>Za podanie poprawnych propozycji:</p> <p>dwóch.....1pkt</p> <p>trzech.....2pkt</p>	